

Motion till riksdagen 2024/25:1590

av Ewa Pihl Krabbe och Per-Arne Håkansson (båda S)

Utbyggd geriatrik för ett gott åldrande i hela landet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att bygga ut den geriatriska vården i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den geriatriska vården är i stort behov av att byggas ut i hela landet. Dels för att andelen äldre ökar i samhället – fram till år 2030 kommer antalet personer över 80 år att öka med cirka 50 % i Sverige. Dels för att Sverige är det land i Europa som har lägst tillgång till vårdplatser på sjukhus och tillgången till geriatriska vårdplatser är mycket begränsad. Enligt en nyligen framtagna rapport behöver man bara i Region Skåne 320 geriatriska platser inom slutenvården till 2030 för att möta behoven. Det är en sju-dubbling mot dagens 46 vårdplatser. Denna utbyggnad förutsätter samtidigt att både hemsjukvård och mobila team byggs ut, annars är behoven ännu större.

Sverige har, enligt EU:s databas för folkhälsa, 2,1 vårdplatser per 1 000 invånare. Genomsnittet i EU är 5,4 platser per 1 000 invånare. Tillgången till geriatriska vårdplatser för äldre med sjukhusbehov är i Sverige endast 1,4 vårdplatser i genomsnitt per 10 000 invånare i riket. Region Skåne har minst antal geriatriska vårdplatser med 0,3 platser per 10 000 invånare år 2020. Forskningen visar också att möjligheten till överlevnad är mycket större om den äldre kommer till en geriatrisk avdelning än till en vanlig vårdavdelning.

I Sverige anger mer än hälften i den äldre befolkningen, personer som är 80 år och äldre, att de har kronisk smärta och lider av trötthet. Mer än en fjärdedel lever med psykisk ohälsa. Hälsan är ojämnt fördelad mellan olika befolkningsgrupper och skillnaderna ökar med stigande ålder.

Det största ansvaret för att bygga ut den geriatriska vården vilar på våra folkvalda i Sveriges regioner, men riksdagen bör kunna underlätta för regionerna att bygga ut sjukvården och därmed ge mer kvalitet till vården av de allra äldsta.

En ökning av geriatriska vårdplatser förväntas innebära en förbättrad livskvalitet, symtomkontroll och funktionsförmåga mot bl a smärta, psykisk ohälsa, inkontinens, olämpliga läkemedel och symtomkontroll av underliggande sjukdomar samt reducerat behov av kommunala insatser.

För att kunna öppna fler geriatriska slutenvårdsplatser kommer det att behövas fler sjuksköterskor och staten behöver arbeta aktivt för att öka antalet utbildningsplatser.

Långsiktiga ekonomiska spelregler är en förutsättning för planeringen av sjukvårdens framtid, inte minst för de delar som behöver byggas ut, och därför bör staten värdesäkra statsbidragen till regionerna. Om riktade statsbidrag övervägs bör dessa efter något år omvandlas till generella bidrag för att inte bli verkningslösa.

Berörda myndigheter kan bidra till en jämlik utbyggnad av den geriatriska vården i landet så att äldre medborgare tillförsäkras goda levnadsvillkor genom att löpande följa upp och redovisa fördelningen av vården i landet. En god vård ska inte vara beroende av var du bor.

Ewa Pihl Krabbe (S)

Per-Arne Håkansson (S)